

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра технології виробництва продукції тваринництва
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан біолого-технологічного факультету

Ірина БАЛАБАНОВА

“ 27 ” 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Аграрна політика»»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: другий (магістерський)

Спеціальність 181 «Харчові технології»

Освітньо-професійна програма «Харчові технології»

Факультет біолого-технологічний
(назва факультету)

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Аграрна політика»

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Харчові технології» зі спеціальності 181 «Харчові технології»

Розробники: Любенко О.І. - доцент, кандидат с.-г. наук;

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри

технології виробництва продукції тваринництва

Протокол від «19» серпня 2020 року № 1

Схвалено методичною комісією біолого-технологічного факультету

Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Затверджено на Вченій раді біолого-технологічного факультету

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Олена ВЕДМЕДЕНКО

(прізвище та ініціали)

«27» серпня 2020 року

© Любенко О.І., 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 18 «Виробництво та технології»	Вибіркова (ВБ1.03) <i>(за вибором закладу вищої освіти)</i>	
Змістових частин - 2	Спеціальність: 181 «Харчові технології»	Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		2029- й	2020-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 самостійної роботи студента - 3		7-й	7-й
	Освітній рівень: другий «магістерський»	Лекцій	
		16 год.	8
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	76 год.
	Індивідуальні завдання: ___ год.		
	Вид контролю: залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 25:75 для заочної форми навчання – 15:85

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Аграрна політика» як навчальна дисципліна дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчення навчальної дисципліни «Аграрна політика» сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки фахівців, формуванню у них навичок науково-аналітичного опрацювання проблем аграрного сектору з позиції загальнодержавних інтересів та інтересів сільськогосподарських виробників, дає можливість опанувати теоретичні підходи до розробки та реалізації комплексу заходів щодо регулювання і підтримки аграрного сектору, з іншого – дає підстави осмислити і оцінити практичні дії державних структур на конкретному історичному етапі життя країни. Формування ринкового середовища в аграрному секторі вимагає підготовки фахівців з широким економічним світоглядом, які могли б оперативно вирішувати основні проблеми агропромислового виробництва на засадах ринкових відносин.

Разом з тим у перехідній економіці України зростає роль державного регулювання сільськогосподарського виробництва та агробізнесу загалом, що проявляється в аграрній політиці держави. Саме тому для підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі агропромислового комплексу необхідно надати їм повне розуміння аграрної політики, сформувавши сучасні та глибокі знання щодо теоретичних підходів до її формування та практичних аспектів здійснення.

Мета вивчення дисципліни полягає у підготовці фахівців професійного рівня, оволодіння теоретичними та методологічними основами формування та реалізації аграрної політики держави, вміннями оцінювати її ефективність та обґрунтовувати вибір тих чи інших заходів державного регулювання.

Завдання дисципліни полягає у формуванні знань студентів з таких питань:

- оволодіти базовими знаннями щодо економічної сутності, характеру і головних компонентів аграрної політики;
- аналізувати ефективність діяльності органів та інститутів аграрної політики, використовуючи різні ринково-політичні інструменти;
- оцінювати окремі заходи фінансово-кредитної, податкової, цінової політики в аграрному секторі, а також аграрно-соціальної та аграрно-екологічної політиці держави;
- розуміти особливості формування аграрної політики у країнах із різним соціально-економічним розвитком, політику окремих країн та блоків.

Програма навчальної дисципліни «Аграрна політика» відповідає освітньо-професійній програмі підготовки фахівців ОС «Магістр»

спеціальності 181 «Харчові технології» та охоплює передбачені стандартом змістові частини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- економічну сутність, характер і головні компоненти аграрної політики та умови її реалізації;
- механізми формування національних та світових агропродовольчих ринків, вплив аграрної політики на міжнародну торгівлю та продовольчу безпеку країни;
- інструменти регулювання ринків агропродовольчої продукції та економічні наслідки їх застосування;
- основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного ринку;
- засади аграрно-екологічної, аграрно-соціальної політики, їх сучасні аспекти і проблеми реалізації;
- основні етапи розвитку аграрної політики в Україні та основні напрями сучасної аграрної політики держави;
- сучасний стан процесу реформування економічних відносин в АПК України, характерні риси бюджетної, податкової, фінансово-кредитної та цінової політики;
- особливості формування окремих агропродовольчих ринків в Україні з позиції попиту і пропозиції, інструменти державного регулювання внутрішнього ринку та зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією;
- особливості формування аграрної політики у країнах з різним рівнем економічного розвитку, основні складові аграрної політики окремих зарубіжних країн.

вміти:

- формувати мету та систему цілей аграрної політики держави;
- аналізувати наслідки використання окремих інструментів регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку та зовнішньої торгівлі з точки зору їх впливу на виробників, споживачів та державний бюджет;
- визначати рівень захисту аграрного сектору із використанням загальноприйнятої світовою спільнотою методології;
- оцінювати міжнародну конкурентоспроможність вітчизняного сільськогосподарського виробництва;
- визначати основні показники продовольчої безпеки держави та фактори, що на неї впливають;
- аналізувати ефективність окремих заходів бюджетної, податкової, фінансово-кредитної та ринкової політики держави;
- обґрунтовувати пріоритети державної структурної, соціальної та екологічної політики.

За результатами навчання набувають компетенцій:

- загальних:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово,

здатність спілкуватися іншою мовою на загальні та фахові теми.

ЗК 7. Здатність спілкуватися з непрофільними фахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей).

ЗК 10. Прагнення до збереження довкілля.

- фахових:

ФК 4. Здатність складати бізнес-плани підприємства з переробки продукції тваринництва та рослинництва, прогнозувати ринкове середовище харчових продуктів, оцінювати та визначати оптимальний технологічний виробництва продукції і розробка шляхів її реалізації за зовнішньоекономічної діяльності.

ФК 17. Володіння сучасними технологіями утилізації відходів промисловості.

Будуть одержані програмні результати навчання:

ПРН 5. Знання основних категорій та нормативної бази становлення та функціонування підприємств переробної промисловості та агробізнесу.

ПРН 7. Знання сучасних досягнень і перспективних напрямів з переробки продукції тваринництва.

ПРН 13. Уміння систематизувати і аналізувати накопичену інформацію у переробній галузі за допомогою новітніх інструментальних засобів.

ПРН 19. Уміння застосовувати новітні досягнення і перспективні напрями досліджень в існуючих технологічних процесах переробки молока, м'яса, рослинної сировини з врахуванням світових досягнень науки.

ПРН 20. Уміння впроваджувати енергозберігаючі технології переробки рослинної сировини та продукції тваринництва.

ПРН 24. Уміти розв'язувати нестандартні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.

ПРН 28. Здатність рекомендувати до застосування традиційні та нові методи удосконалення технології переробки продукції тваринництва, рослинництва.

ПРН 29. Здатність формулювати висновки щодо ефективності обраних виробничих і технологічних процесів, запроваджених на підприємствах.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовна частина I «Теоретичні засади аграрної політики держави та аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків»

Тема 1. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва, суть та цілі аграрної політики держави

- 1. Особливості сільськогосподарського виробництва.*
- 2. Самозабезпеченість країни продуктами харчування та гарантування продовольчої безпеки держави.*
- 3. Аграрна політика як складова економічної політики держави. Суть та принципи аграрної політики.*
- 4. Елементи аграрної політики держави. Модель процесу формування аграрної політики.*

Тема 2. Економічні наслідки застосування окремих інструментів регулювання вітчизняного аграрного сектору

- 1. Наслідки державного втручання в сільськогосподарське виробництво та завдання аналізу аграрної політики держави.*
- 2. Теоретичні основи аналізу рівня добробуту суспільства.*
- 3. Концепція витрат та концепція корисності в прикладній економічній науці про добробут суспільства.*
- 4. Основні концепції прикладної економічної науки про добробут (welfare economics): концепція надлишку виробника (producer surplus), концепція надлишку споживача (consumer surplus) та концепція ринкової рівноваги.*

Тема 3. Заходи регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку

- 1. Класифікація інструментів регулювання аграрного виробництва.*
- 2. Заходи державного регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку, що мають вплив на рентабельність сільськогосподарського виробництва.*
- 3. Способи досягнення рентабельності сільськогосподарського виробництва.*
- 4. Заходи державного регулювання, що стимулюють попит на сільськогосподарську продукцію.*
- 5. Цінова політика на агропродовольчому ринку: завдання та основні інструменти.*
- 6. Регулювання ринків виробничих ресурсів, що використовуються у сільськогосподарському виробництві.*

Тема 4. Заходи регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією

- 1. Роль торгівлі у розвитку сільськогосподарського виробництва.*
- 2. Базові теорії міжнародної торгівлі агропродовольчою продукцією. Основні показники міжнародної конкурентоспроможності країни на світовому агропродовольчому ринку.*
- 3. Суть та завдання зовнішньоторговельної політики держави в аграрному секторі, основні аргументи на користь протекціонізму у агропродовольчій торгівлі.*

4. Інструменти регулювання імпорту агропродовольчої продукції: імпорнтне мито, квота на імпорнт, вимоги щодо якості продукції.

5. Інструменти регулювання експорту агропродовольчої продукції: експортне мито, експортна субсидія.

Тема 5. Основні підходи до оцінки рівня державної підтримки аграрного сектору та регулювання світової агропродовольчої системи в рамках СОР

1. Основні підходи до оцінки рівня державної підтримки аграрного сектору: номінальний та реальний рівень захисту внутрішнього продовольчого ринку, показники державної підтримки виробників та споживачів сільськогосподарської продукції за методологією Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

2. Визначення рівня підтримки аграрного сектору відповідно до методології СОР (сукупний вимір підтримки).

3. Загальні підходи до регулювання агропродовольчої торгівлі в рамках Світової організації торгівлі (СОТ).

4. Питання підтримки сільськогосподарського виробництва у поточному раунді переговорів у рамках СОТ.

Тема 6. Аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків (США-ЄС)

1. Історія виникнення та основні етапи реформування Спільної аграрної політики (САП) Європейського Союзу.

2. Основні інструменти ринкової політики та підтримки цін сільськогосподарської продукції у ЄС.

3. Політика щодо розвитку сільських територій. Аграрна політика в умовах розширення ЄС: реформа Фішлера.

4. Сучасна аграрна політика США та її вплив на світовий аграрний ринок.

5. Загальні тенденції розвитку аграрної політики країн – експортерів агропродовольчої продукції. Відмінності між заходами підтримки сільськогосподарських виробників в США та ЄС.

Змістовна частина II «Особливості формування та основні напрями аграрної політики України»

Тема 1. Еволюція державної підтримки аграрного сектору та основні напрями сучасної аграрної політики України

1. Реформування економічних відносин у аграрному секторі на початкових етапах ринкової трансформації економіки України.

2. Основні засади державної аграрної політики у пореформеній період.

3. Нормативно-правова база сучасної аграрної політики України. Мета та пріоритети сучасної аграрної політики України.

4. Основні чинники, що визначають результативність аграрної політики.

Тема 2. Особливості аграрної реформи в Україні та основні чинники, що на неї впливають

1. Суть аграрної реформи та основні чинники, що на неї впливають.

2. Особливості земельної реформи в Україні, законодавче забезпечення розвитку інфраструктури ринку землі сільськогосподарського призначення.
3. Реформування відносин власності в аграрному секторі України. Макроекономічні та інституційні чинники аграрної реформи.
4. Структура сільськогосподарського виробництва в Україні та структурна політика держави.
5. Бюджетні-податкові та кредитнофінансові чинники.
6. Тенденції розвитку сільських територій та соціальна політика держави у сільській місцевості.

Тема 3. Регулювання основних аграрних ринків в Україні

1. Формування агропродовольчих ринків в Україні, співвідношення попиту та пропозиції основних видів продукції. Проблеми продовольчої безпеки в Україні.
2. Еволюція підходів щодо регулювання агропродовольчих ринків. Основні інструменти державного регулювання ринку зерна: інтервенційні закупівлі зерна, заставні закупівлі зерна.
4. Державне регулювання інших ринків продукції рослинництва.
5. Особливості державної підтримки виробників продукції тваринництва в Україні. Розвиток державної політики щодо матеріальнотехнічного забезпечення сільськогосподарського виробництва в Україні.
6. Формування інфраструктури аграрного ринку в Україні. Значення зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією та продовольством для економіки України, тенденції розвитку експортно-імпоротної діяльності щодо продукції АПК.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовна частина I «Теоретичні засади аграрної політики держави та аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків»												
Тема 1. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва, суть та цілі аграрної політики держави	8	2	-	-	-	6	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Економічні наслідки застосування окремих інструментів регулювання вітчизняного аграрного сектору	10	-	2	-	-	8	10	-	2	-	-	8
Тема 3. Заходи регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку	10	2	2	-	-	6	10	-	2	-	-	8
Тема 4. Заходи регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією	10	2	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 5. Основні підходи до оцінки рівня державної підтримки аграрного сектору та регулювання світової агропродовольчої системи в рамках СОТ	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
Тема 6. Аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків (країни ЄС)	12	2	2	-	-	8	10	-	2	-	-	8
Разом за змістовною частиною I	60	10	10	-	-	40	58	4	6	-	-	48
Змістовна частина II «Особливості формування та основні напрями аграрної політики України»												
Тема 7. Еволюція державної підтримки аграрного сектору та основні напрями сучасної аграрної політики України	10	2	2	-	-	6	10	-	-			10
Тема 8. Особливості аграрної реформи в Україні та основні чинники, що на неї пливають	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 9. Регулювання основних аграрних ринків в Україні	12	2	2	-	-	8	14	2	2	-	-	10
Разом за змістовною частиною II	30	6	4	-	-	20	32	2	2	-	-	28
Усього годин за дисципліну	90	16	14	-	-	60	90	6	8	-	-	76

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Змістова частина	Назва теми	Кількість годин
1	I	Аграрна політика як складова економічної політики держави	2
2		Заходи регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку	2
3		Заходи регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією	2
4		Основні підходи до оцінки рівня державної підтримки аграрного сектору та регулювання світової агропродовольчої системи в рамках СОТ	2
5		Аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків (країни ЄС)	2
Всього за I частину			10
6	II	Реформування економічних відносин у аграрному секторі на початкових етапах ринкової трансформації економіки України	2
7		Реформування відносин власності в аграрному секторі України. Макроекономічні та інституційні чинники аграрної реформи	2
8		Формування агропродовольчих ринків в Україні, співвідношення попиту та пропозиції основних видів продукції. Проблеми продовольчої безпеки в Україні	2
Всього за II частину			6
Всього годин			16

5. Теми практичних занять

№ з/п	Змістова частина	Назва теми	Кількість годин
1	I	Причини державного регулювання сільськогосподарського виробництва, суть та цілі аграрної політики держави	-
2		Економічні наслідки застосування окремих інструментів регулювання вітчизняного аграрного сектору	2
3		Заходи регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку	2
4		Заходи регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією	2
5		Основні підходи до оцінки рівня державної підтримки аграрного сектору та регулювання світової агропродовольчої системи в рамках СОТ	2
6		Аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків (країн ЄС)	2
Всього за I частину			10
7	II	Еволюція державної підтримки аграрного сектору та основні напрями сучасної аграрної політики України	2
8		Регулювання основних аграрних ринків в Україні	2
Всього за II частину			4
Всього годин			14

6. Самостійна робота

Змістова частина	п/п	Тема заняття	Кількість годин
I	1	Особливості сільськогосподарського виробництва, що зумовлюють необхідність державного регулювання галузі. Довгострокова та короткострокова аграрна проблема.	6
	2	Основні концепції прикладної економічної науки про добробут (welfare economics): концепція надлишку виробника (producer surplus), концепція надлишку споживача (consumer surplus) та концепція ринкової рівноваги.	8
	3	Способи досягнення рентабельності сільськогосподарського виробництва. Цінова політика на агропродовольчому ринку: завдання та основні інструменти. Державний адміністративний контроль за цінами.	6
	4	Роль торгівлі у розвитку сільськогосподарського виробництва. Базові теорії міжнародної торгівлі агропродовольчою продукцією. Основні показники міжнародної конкурентоспроможності країни на світовому агропродовольчому ринку. Суть та завдання зовнішньоторговельної політики держави в аграрному секторі.	6
	5	Загальні підходи до регулювання агропродовольчої торгівлі в рамках Світової організації торгівлі (СОТ). Уругвайська угода про сільське господарство (УУСГ) СОТ. Вимоги щодо доступу до внутрішнього агропродовольчого ринку в УУСГ.	6
	6	Аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків (країн ЄС). Аграрна політика в умовах розширення ЄС: реформа Фішлера. Сучасна аграрна політика США та її вплив на світовий аграрний ринок. Основні інструменти підтримки цін сільськогосподарської продукції та доходів виробників у США.	8
Всього за I частину			40
II	7	Нормативно-правова база сучасної аграрної політики України. Мета та пріоритети сучасної аграрної політики України. Основні чинники, що визначають результативність аграрної політики.	6
	8	Державне регулювання експортно-імпоротної діяльності в АПК України. Оцінка рівня державної підтримки сільськогосподарського виробництва в Україні. Потенційні наслідки вступу України до СОТ для вітчизняного аграрного сектору. Можливості державної підтримки сільськогосподарського виробництва в рамках СОТ.	6
	9	Регулювання основних аграрних ринків в Україні.	8
Всього за II частину			20
Всього за дисципліну			60

7. Методи навчання

1. Словесні методи навчання:

- пояснення;
- навчальна дискусія.

2. Наочні методи навчання:

- ілюстрування;
- демонстрування;
- самостійне спостереження.

3. Практичні методи навчання:

- лабораторні роботи.

4. Методи комп'ютерних технологій:

- методи роботи з Інтернет - ресурсом;
- методи програмного навчання.

8. Методи контролю

Поточний та підсумковий контроль знань проводиться за допомогою теоретичних питань, тестів та екзамену.

В процесі навчання здобувача викладачем реалізується поточний, змістовий і підсумковий семестровий контроль знань.

Поточний контроль знань проводиться шляхом перевірки викладачем виконання здобувачем контрольних робіт (у формі тестів) за кожну змістову частину. Цей контроль здійснюється після викладання лекційного матеріалу, методики виконання практичних занять та самостійного завдання згідно плану і обсягів конкретної змістової частини. Тестовий контроль проводиться на практичних заняттях у вигляді тестового завдання на наступному занятті після отримання здобувачами інформації з усіх питань, що виносяться на змістовий контроль.

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 -100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Змістова частина		Назва методичного забезпечення.
I	1.	Тестові завдання для проведення підсумкового контролю знань з дисципліни «Аграрна політика» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання денної форми. Спеціальність: 181 «Харчові технології». Освітньо-професійна програма: «Харчові технології». Факультет: біолого-технологічний. Змістова частина I та II. НМВ ДВНЗ «ХДАУ», 2019. 16 с.
II	2.	Методичні рекомендації до проведення практичних занять з дисципліни «Аграрна політика» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання денної форми. Спеціальність: 181 «Харчові технології». Освітньо-професійна програма: «Харчові технології». Факультет: біолого-технологічний. Змістова частина I та II. НМВ ДВНЗ «ХДАУ», 2019. 16 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Аграрна політика в Україні на зламах політичних епох [Текст]: історикосоціально-економічні нариси / В.В. Юрчишин; Інститут економіки та прогнозування. - К.: Наукова думка, 2009.
2. Діброва А.Д. Розвиток аграрної політики України в умовах Євроінтеграції:[монографія]. За редакцією: А.Д. Діброви, В.Є. Андрієвського. Київ, 2014. 568 с.
3. Діброва А.Д. Регулювання аграрного сектору економіки України в умовах євроінтеграції: [монографія]. За редакцією: А.Д. Діброви, В.Є. Андрієвського. Київ, 2014. 572 с.
4. Вдовенко Н.М., Богач Л.В., Гераймович В. Л., Кваша К.С., Павленко М.М. Глобальна економіка: [навчальний посібник]. Київ, 2017. 319 с.
5. Сільське господарство України - від минулого до сьогодення [Текст]: у чотирьох томах. Т.ІІІ. Аграрна політика і макроекономічні відносини в аграрному секторі України / ред. кол. М.В. Зубець [та ін.]. - К.: ННЦ ІАЕ, 2006. - 355 с.
6. Основи аграрної економіки: Підручник / В.П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, О.А. Ковтун та ін. – К.: Вища освіта, 2003. – 309 с.
7. Серова Е.В. Аграрная экономика. – М.: ГУ ВШЭ, 1999. – 480 с.
8. Ситник В.П. Трансформація АПК України в ринкові умови. – К.: Інститут аграрної економіки УААН, 2002. – 518 с.
9. Стратегічні напрями розвитку агропромислового комплексу України / Інститут аграрної економіки УААН / Петро Трохимович Саблук (ред.), Віктор Якович Месель-Веселяк (ред.). – К., 2002. – 60 с.
10. Сучасна аграрна політика України: проблеми становлення / За ред. П.Т. Саблука. – К.: ІАЕ УААН, 1996.
11. Хорунжий М.Й. Аграрна політика: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2010.
12. Черевко Г.В. Державне регулювання економіки в АПК: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2006. – 339 с.
13. Янків М.Д. Організаційно-економічні механізми розвитку і функціонування АПК України. Монографія. – Л.: Коопосвіта, 2000. – 448 с.
14. Аграрна реформа в Україні / П.І. П.Т. Саблук, Ю.О. Лупенко та ін.; За ред. П.І. Гайдучького. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.
18. Дорош Й.М. Земельна реформа на регіональному рівні (на прикладі Київської області за 1991 – 2011 р.р.): [Монографія] / Й.М. Дорош, С.О. Осипчук, М.П. Стецюк. – К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2011. – 188 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» № 2982-IV від 18 жовтня 2005 року.
2. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» № 191-VIII від 12 лютого 2015 року.
3. Закон України «Про

зерно та ринок зерна в Україні» №37-IV від 4 липня 2002 року із змінами та доповненнями.

5. Закон України “Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру” №758-XIV від 17 червня 1999 року із змінами та доповненнями.

6. Закон України “Про молоко та молочні продукти” № N 1870-IV від 24 червня 2004 року із змінами і доповненнями.

7. Земельний кодекс України в редакції 2003 року із змінами та доповненнями.

8. Закон України «Про єдиний земельний кадастр в Україні» № 5462-VI від 16.10.2012.

9. Закон України «Про консолідацію земель сільськогосподарського призначення» (проект).

10. Закон України «Про ринок землі» (всі версії проектів).

14. Інформаційні ресурси

1. URL: <http://rada.gov.ua/>

2. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

3. URL: <http://minagro.gov.ua/>

4. URL: <http://www.dazru.gov.ua/terra/control/uk/index>

5. URL: <http://wto.org/>

6. URL: http://www.fao.org/index_en.htm

7. URL: <http://www.usda.gov/wps/portal/usda/usdahome>

8. URL: https://geoknigi.com/book_view.php?id=416

9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2267>

10. URL: <https://tvarynnyctvoua.at.ua/load/>

11. URL: <http://presa.ua/tvarinnictvo-ta-veterinarija.html>

Мультимедійні програми:

1. Народно – господарське значення галузей рослинництва

2. Народно – господарське значення галузей тваринництва

Віддруковано в навчально-методичному відділі Державного вищого
навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет»
73006, Україна, м. Херсон, вул. Стрітенська, 23